

op de slooten, welke bij de uitvoering van het zgn. „Waterproject van Rose” nog langs en met de „lanen” waren blijven bestaan, en gaven aldus aanleiding tot verregaande vervuiling zoowel van die waterlopen zelf als van het singelwater, dus tot ernstige misstanden, in het bijzonder wat betreft de toch reeds zoo gebrekkige bebouwing der kwartieren tusschen de nieuwe hoofdwegen. Trouwens de toestanden in vele deelen der oude binnenstad met haar dichte bevolking, haar nauwe stegen en sloppen, haar slechte bestratingen en onvoldoende reiniging, waren al even afkeurenswaardig, zoo niet ongunstiger. Geen wonder dat het sterfte-cijfer van Rotterdam in het jaar 1879 nog bijna 26 per mille bedroeg.

Ten opzichte van de „Bedrijven” van dien tijd kan nog worden vermeld, dat de gaslevering in handen was van particuliere maatschappijen, evenals de paardentram en dat in de haven slechts één dok, van de firma Zeylen & Dekker, werd aangetroffen.

Welk een enorme vooruitgang op elk gebied valt dan te constateeren, wanneer wij den blik wenden naar het Rotterdam van 1910, de moderne havenstad met haar gebied van 6145 H.A. en een inwonertal van omstreeks 423.000 zielen, zooals zij zich langs de beide Maasoeveren uitstrekke bij De Jongh's aftreden. Overal leven en vertier, blijken van groote welvaart in handel, scheepvaart en industrie en tegelijk van krachtigen ondernemingsgeest, van streven naar nog grooter bloei. De rivier zelve, schitterend mooi vooral wanneer het zonlicht breekt door donkere luchten en zijn glans verspreidt over schuimende koppen van loodblauwe golven, maar veel schooner nog door rijke aankleding, terwijl daar gezongen wordt het lied van den arbeid uit duizend monden! Trotsche zeekasteelen, zwaarbeladen, volgen statig hun weg naar dichtbezette havenbassins of liggen bij tientallen gemeerd aan kaden en boeien, mijlen vër; naast de stoomers machtige werktuigen, voorwereldlijke monsters gelijkend, die in korten tijd de ladingen overstorten in tal van grootere en kleinere riviervaartuigen; laag op het breede watervlak een vloot van Rijnaken, drijvende pakhuizen, die naar hare bestemming gesleept worden en, in alle richtingen verspreid, een zwerm van ranke motorbootjes, druk en bewegelijk, dwergen tusschen de reuzen! 't Is een tafereel van im-